

Носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ.

Стаття 5 Конституції України

№11 (148)

Наша ГРОМАДА

П'ЯТНИЦЯ,
25 червня '21

Конституції України – 25 років!

Щорічно в червні Україна відзначає свято, присвячене Основному закону нашої країни. 28 червня святкується День Конституції України – головного документа нашої незалежної держави. Українська Конституція має вищу юридичну силу в законодавстві. Над нею читають свою присягу всі президенти.



Основний закон країни був підписаний після довгих обговорень і дебатів 1996 року. Народні обранці працювали усю ніч з 27 на 28 червня – загалом безперервно 23 години. Під час голосування «за» висловили 315 парламентарів. Україна стала останньою пострадянською країною, яка прийняла Конституцію після здобуття незалежності.

Ухвалення Конституції закріпило правові основи незалежної України, її суверенітет і територіальну цілісність, стало важливим кроком у забезпеченні прав людини та громадянина, сприяло подальшому підвищенню міжнародного авторитету України на світовій арені.

Які питання розглянула рада

18 червня відбулася чергова, сьома сесія Катеринівської сільської ради. Депутати розглянули питання поточного функціонування сільської ради, а саме: внесли зміни до структури та штатного розпису, до штатного розпису закладів культури, створили робочу групу з інвентаризації земельних ділянок. На сесії затверджено програми зайнятості населення та фінансового забезпечення

представницьких витрат, а також внесено зміни до бюджету громади, затверджено місцеві податки і збори, які почнуть діяти з 1 січня 2022 року. Розглянуто земельні питання.

Депутати підтримали ініціативу щодо проведення фестивалю «Літо-молодь» 26 червня в Катеринівці та заслухали інформацію про подальше існування Центральної районної лікарні.

Електрика дорожчає

З першого липня підвищуються тарифи на електроенергію. Більше платити будуть ті, хто витрачає понад 100 кВт*год. Про це повідомив міністр енергетики Герман Галущенко.

Вартість електроенергії для населення фіксована – 1,68 грн кВт*год. Проте продовжують діяти тарифні коефіцієнти для тих громадян, які мають облік споживання електроенергії за періодами часу. Так можна відчутно зекономити.

Двобонні тарифи:
У нічний період з 23:00 до 7:00 діє тариф 0,84 коп.

В інші години діє стандартний тариф – 1,68 грн.

Тризонні тарифи:
У пікові години (з 8:00 до 11:00 та з 20:00 до 22:00) діє підвищений тариф – 2,52 грн кВт*год.

У звичайні години (з 7:00 до 8:00 та з 11:00 до 20:00) діє звичайний тариф – 1,68 грн.

Вночі з 23:00 до 7:00 тариф становить 0,672 грн.

Наші – у півфіналі

Катеринівська футбольна команда «Огнеупор» минулої неділі пробилася до півфіналу кубка п'яти об'єднаних територіальних громад, створених

на території колишнього Кропивницького району. Наші футболісти перебувають також на найвищій сходинці першості цих громад, набравши десять очок.

Усі – на фестиваль!

26 червня у Катеринівці пройде фестиваль «ЛІТО – МОЛОДЬ – 2021»

У програмі фестивалю:

▶ Велозаїзд та велоестафета – з 7.30 до 10.00 години. Реєстрація учасників – за номером телефону 0953221773.

▶ Комплексні спортивні змагання команд сіл Катеринівської територіальної громади – з 10.00 до 17.00 години (стадіон Катеринівки).

▶ Дитяча програма – 10.00 до 12.00 («перегони» малюків діти – до 1 року, естафети, танцювальний флешмоб, боді-арт).

▶ Майстер-клас «Лялька-мотанка» – з 17.00 до 18.30. Реєстрація на участь у майстер-класі – за номером телефону 0502815280.

▶ Виставка виробів декоративно-ужиткового мистецтва «Таланти нашого краю» – з 17.00 до 19.00.

▶ Святковий концерт – з 19.00 до 21.00.

Прохання до учасників та глядачів фестивалю – дотримуватися карантинних вимог.

Увага! Планові відімкнення електропостачання!

Виконком Катеринівської сільської ради повідомляє, що, згідно з листом ПАТ «Кіровоградобленерго», проводитиметься планове відімкнення електропостачання в такі населені пункти:

6 липня, з 9-ї до 18-ї години – Олексіївка, Осикувате, Лісне, Обознівка;

7 липня, з 9-ї до 18-ї години – Володимирівка, Могутне, Аврамівка.

ЩЕ НА ОДНУ БУДІВЛЮ ПОКРАЩАЄ КАТЕРИНІВКА

Чим подобається Катеринівка як місцевим жителям, так і її гостям? Насамперед доглянутістю, охайністю, ошатністю квітниками, зеленими насадженнями, а ще – кольорами, в які пофарбовані тутешні житлові будинки та будівлі різних закладів.

Особливо кидається у вічі кольорове розмаїття на центральній вулиці. Тут будинки пофарбовано в теплі, веселі й приємні для ока кольори, а один із них – що в центрі, біля зупинки громадського транспорту, – ще й прикрашений українським орнаментом. Змінився вигляд і місцевого корпусу ліцею «Нова школа», який тепер неначе всміхається до дітей і тим самим налаштовує їх на доброзичливу і творчу атмосферу.

Ініціатором такого собі веселого стилю оформлення села виступає адміністрація рудоуправління. Вона ж часто виступає і спонсором.



Невдовзі зміниться вигляд ще одного об'єкта – будинку, де знаходяться Катеринівська сіль-

ська рада, магазин, дитяче кафе та стоматологічний кабінет. Нині над цим уже трудиться бригада

з Кропивницького. Як розповів бригадир Віталій Амелін, з усіх боків будинок буде обшито алюмінієво-композитними панелями, для чого спочатку закріплять профільні рейки для утримання тих панелей. На запитання, яка гарантія надійності, він відповів: – Гарантія на весь час, поки стоять будівля.

За кольоровою гамою ця будівля відрізнятиметься від найближчих житлових будинків. Така задумка.

Закінчить свою роботу бригада за півтора місяця. Її роботу, як і панелі, знову оплатить рудоуправління.

Сергій ЗАДОРЖНИЙ

Готівку можна зняти в магазині

Анонсована генеральним директором АТ «Кіровоградське рудоуправління» Володимиром Кухтою послуга з видачі готівки в магазинах підприємства під час покупки товару, вже місяць проходить апробацію в магазині «Мінерал», що в Катеринівці. Нагадаємо, що вдатися до запровадження цієї послуги примусило, по-перше, широке застосування банківських карток, а по-друге, відсутність у селах об'єднаної громади банкоматів для отримання готівки.

– Наші відвідувачі охоче користуються цим нововведенням, – розповіла газеті продавць магазину Марина Радченко (на знімку). – Для них це дуже зручно – не треба шукати банкомат. До того ж, якщо банкомат встановлює обмеження – знімати не менше ста чи двісті гривень, то в нашому магазині можна зняти й десять гривень.



Разом і з бур'янами легше воювати

Таких дощових травня й майже всього червня давно не було в наших краях. Через день, а то й щодня то тут, то там збиралися хмари, щоб учергове напоїти життєдайною вологою землю. Природі це на користь, природа розкошує. Любо дивитися на городи, на поля – там усе буває, все квітне. Якби ж тільки не бур'яни! Їм не перешкоджає навіть посуха, то що вже казати про такі сприятливі умови, як нинішнього року! На-

надцять працівників. У їхньому розпорядженні бензокоси. Обкошують громадські місця, соціально-культурні об'єкти, братські могили та ін. Для приведення в належний вигляд узбіч доріг використовується трактор з косаркою.

У Володимирівці основний тягар боротьби з бур'янами лягає на плечі працівника «Обрій», місцевого жителя, батька багатодітної сім'ї Івана Скрипки. У центрі села його роботу особливо помітно.

протибур'янній кампанії традиційно бере місцеве підприємство «Кіровоградське рудоуправління». Його керівництво не чекає, коли сільська рада попросить допомоги, саме наймає косарів, виділяє трактор з косаркою.

– Де піднімаються бур'яни, туди й посилаємо людей, – розповідає директор із соціально-побутових питань Сергій Тихонюк. – Регулярно косимо бур'яни на кладовищі і навколо нього, у міс-



родна приказка «росте, як з води» – це про них, і здолати їх можна тільки спільними зусиллями й щоденною працею.

Боротьба з бур'янами – одне з першочергових завдань комунального підприємства Катеринівської сільської ради «Обрій».

– Не пригадує року, коли б ми ще стільки приділяли уваги бур'янам, як нині, – каже директор Ігор Вітряченко. – Не встигли докосити їх на всій території, як треба починати спочатку.

За його словами, знищенням бур'янів щоденно зайнято три-

Немає заростей бур'янів біля громадських закладів, навколо клубу, дитсадку, лікарської амбулаторії, біля магазинів.

– Уже втретє косить, – каже староста Володимирівського старостинського округу Сергій Євченко. – Загальна площа ділянок, де обов'язково треба косити бур'яни, – не менша трьох гектарів.

Сергій Степанович розповів, що до знищення бур'янів долучаються й багато жителів села, хоча є й такі, яким треба нагадувати про їхній обов'язок.

У Катеринівці участь в

цях масового відпочинку, на узбіччях доріг.

Оскільки спека, яку обіцяють в наступні дні синоптики, на бур'яни не вплине, боротьба з ними не припинятиметься. Інакше не може й бути.

Сергій ЗАДОРЖНИЙ

На знімках: катеринівському кладовищу бур'яни не загрожують; працівник рудника Олексій Турбала – один із тих, хто допомагає підтримувати в селі і на прилеглий території належний порядок.

Про безкоштовну утилізацію тари з-під агрохімікатів

Оскільки сучасне аграрне виробництво широко використовує гербіциди, пестициди та мінеральні добрива, часто виникає проблема утилізації тари. Тара із залишками хімічних речовин може завдати серйозної шкоди життю людей та всіх живих організмів. Треба також мати на увазі, що пластик, з якого виготовляється більшість тари, не розкладається з часом, а спалювання його призводить до викиду в повітря отруйних речовин.

Для нашої громади це важливе питання, адже на її території діє 75 сільгоспвиробників – підприємств та окремих підприємців.

Тара з-під пестицидів і агрохімікатів відноситься до групи стійких органічних забруднювачів, є високотоксичною і біоаккумулятивною. Ось чому сільгоспвиробництва повинні мати приміщення для тимчасового зберігання тари з твердим водонепроникним накриттям та обладнанням, що виключає забруднення навколишнього середовища при зберіганні відходів. Надалі порожня тара з-під пестицидів і агрохімікатів повинна бути передана за договором компанії, яка професійно займається утилізацією небезпечних відходів.

Постановою Кабінету Міні-

стрів України від 27 березня 1996 року № 354 «Про затвердження Порядку вилучення, утилізації, знищення та знешкодження непридатних або заборонених до використання пестицидів і агрохімікатів та тари від них» передбачено, що вилучення, утилізація, знищення та знешкодження непридатних або заборонених до використання пестицидів і агрохімікатів та тари від них здійснюється підприємствами-виробниками, іншими підприємствами, які мають ліцензію Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів на здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами, а також позитивний висновок державної санітарно-епідеміологічної експертизи.

Сьогодні у сільгоспвиробників з'явилася можливість здавати використану тару з-під пестицидів і агрохімікатів компанії НВК «УкрЕкоПром» (м. Одеса) на безкоштовну утилізацію. Ця компанія бере на себе витрати, пов'язані з вивезенням, транспортуванням і безпечною її утилізацією. Це стало можливим завдяки запровадженню партнерських відносин між НВК «УкрЕкоПром» та світовими лідерами з виробництва пестицидів, які дбають про наслідки належного використання

пестицидів та агрохімікатів. Партнерство здійснюється під егідою Європейської Бізнес Асоціації.

НВК «УкрЕкоПром» запрошує до співпраці агентів в рамках даного проекту з безкоштовної утилізації використаної тари з-під пестицидів і агрохімікатів.

Якщо ви самі займаєтеся сільським господарством або знаєте тих, у кого накопичується тара з-під засобів захисту рослин – повідомте про це НВК «УкрЕкоПром». Контактний телефон НВК «УкрЕкоПром»: **+38 (048) 708-11-51**.

Також нагадує, що на території області працює єдина спеціалізована компанія ТОВ «Український центр поводження з відходами», яка має відповідну ліцензію та надає практичні послуги поводження з відходами (збирання, перевезення, зберігання, обробка, утилізація та знешкодження). Її виробничі потужності розташовуються за адресою: Кропивницький, вул. Аджамська, 29, телефони: **36-10-53, 24-09-06, 22-05-93, 067-519-08-12**.

Вікторія БРИНДАК, спеціаліст з питань житлово-комунального господарства та охорони навколишнього середовища Катеринівської сільської ради

Кому дозволено не носити маску

З 16 червня на всій території України почав діяти зелений рівень епідемічної небезпеки. Він передбачає послаблення маскового режиму в транспорті й людних місцях, повідомляє МОЗ.

Отже, у громадському транспорті й під час масових заходів або відвідин приміщень громадянам дозволено перебувати без ма-

сок, якщо вони мають один із таких документів:

– негативний результат тестування на COVID-19 методом ПЛР (не більше як за 72 год. до заходу);

– негативний результат експрес-тесту на визначення антигена коронавірусу SARS-CoV-2 (не більше як за 72 год. до заходу);

– документ, який підтверджує отримання повного курсу вакци-

нації від коронавірусу вакцинами, доданими ВООЗ до переліку дозволених для використання в надзвичайних ситуаціях.

Робота закладів громадського харчування, розважальних закладів (нічних клубів), кінотеатрів і залів інших сфер культури, проведення інших масових заходів дозволяється за умов носіння масок і забезпечення засобами індивідуального захисту працівників, – наголосили в МОЗ.

Шукаємо резерви



Як верба може здешевити опалення

Імпортні енергоресурси можна замінити місцевими видами палива. Наприклад, енергетичною вербою, площі якої в нашій країні збільшуються. За підрахунками Держенергоєфективності вирощування її на мільйоні гектар дасть змогу відмовитися від 5 млрд м³ газу на рік.

Енергетична верба має високу тепловіддачу. Добре росте

Саджанці верби коштують копійки. Щоб засадити ними гектар площі, треба витратити не більше десяти тисяч гривень. Дохід же становитиме в середньому близько 700 доларів США з гектара.

Ще один вагомий плюс енергетичної верби полягає в тому, що вона поліпшує структуру ґрунту. Маючи невелику коре-



на непридатних для сільського господарства землях і є чи не найекономічнішим видом альтернативного палива. За три роки виростає заввишки 5 метрів, діаметром до 10 см, тобто з гектара можна збирати до 30 тонн деревини. Через 3 роки верба знову виростає, і ці цикли можуть тривати до 25-ти років.

неву систему, вона бере поживні речовини лише з верхнього шару. Листя, що опадає, перетворюється на гній. Крім того, верба здатна осушувати заболочені ділянки.

Найкраща форма організації праці для вирощування енергетичної верби – кооператив.

Варто знати

ПРО ЕЛЕКТРОННУ ТРУДОВУ КНИЖКУ

10 червня 2021 року набрав чинності Закон України, яким запроваджено облік трудової діяльності працівника в електронній формі в реєстрі застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Ось як прокоментувала основні положення закону на прохання редакції заступник начальника управління Пенсійного фонду України в Кіровоградській області Оксана Пухарь:

– Законом встановлено п'ятирічний перехідний період для включення до Реєстру застрахованих осіб відомостей з паперових трудових книжок про трудову діяльність працівника (протягом цього періоду застосовуватиметься як паперова трудова книжка, так й електронна форма уже наявних або внесених відомостей про трудову діяльність працівника з Реєстру застрахованих осіб).

Наповнення відомостей відбуватиметься як роботодавцем, так і безпосередньо застрахованою особою через вебпортал електронних послуг Пенсійного фонду України у вигляді сканованих або оцифрованих копій передбачених законодавством



документів (трудова книжка, довідок тощо) з обов'язковим накладанням страховальником або застрахованою особою кваліфікованого електронного підпису.

Після внесення відомостей про трудову діяльність працівника до Державного реєстру роботодавець зобов'язаний надати оригінал паперової трудової книжки йому на руки під підпис. Якщо працівник виявить бажання продовжити її ведення, то роботодавець на його вимогу буде зобов'язаний паралельно із електронним обліком трудової діяльності також внести до паперової трудової книжки записи про прийняття на роботу, переведення та звільнення.

І найголовніше. Електронна трудова книжка дасть можливість уповноваженим органам автоматично (без звернення) призначити пенсію людині.

Ділимося досвідом

Як виживають в нинішній непростий час прості люди? Правильно: хтось шукає роботу, хтось розраховує на допомогу держави чи рідних, хтось відкриває власну справу. Останній варіант, попри несприятливі законодавчі й інші умови, набуває все більшого поширення. Не в останню чергу – через брак вакансій з гідною оплатою праці, але й не тільки. Приватне підприємництво дає таку бажану свободу – ти нікому не підпорядковуєшся, працюєш як хочеш і скільки хочеш, а ще воно дуже чесне – ти заробляєш стільки, скільки вкладаєш у нього сил, вміння і знань.

Головне для сміливців, котрі наважуються кинути в непередбачуване підприємницьке море, – обрати той вид діяльності, який принесе омріяний результат. Ось чому «Наша громада» час від часу розповідає про досвід тих, хто заробляє «на хліб з маслом», працюючи на себе. Сьогоднішня наша героїня – Вікторія Цима з Володимирівки. Її бізнес – вирощування ягід, овочів та саджанців. Ділянка (колишні городи), на якій вона хазяйнує, вражає доглянутістю і значною кількістю сортів кожної культури.

На початку розмови Вікторія приголомшує зізнанням: вона народилася в місті й до переїзду у Володимирівку вісім років тому не мала уяви про сільське господарство.

– Я коли перший раз зблизька побачила свиню, здивувалася, що вона вся вкрита щетиною, – каже.

У село вона переїхала, побравшись із Юрієм Цимом. Він теж присутній при нашій розмові, але воліє залишатися в тіні, мовляв, городи – жінчина вотчина, тож хай і розповідає. Але зараз вставляє слово.

– Розкажи, як ти перший раз сапала, – звертається до дружини.

– Сапала, – сміється Вікторія, – задом наперед, бо боялася, що затопчу рослини.

Ми стоїмо на ділянці полуниці. Територія між кущами, рясно обвішаними ягодами різної стадії стиглості, вкрита соломкою. Це цьогорічне нововведення. Виявляється, раніше, коли ягоди торкалися відкритого ґрунту, чимало їх псувалося. Тепер зовсім інакше.

– На солоні ягоди чисті, не вражаються гниллю, – пояснює Вікторія. – А ще – менше ростуть бур'яни, оскільки через соломку до них не доходить світло.

Бур'яни – найзапекліший ворог не тільки полуниці, і якщо з ним не боротися вчасно, можна звести нанівець всі свої зусилля.

– Торік я двадцять п'ять разів сапала міжряддя полуниці і тричі полола бур'яни руками, – продовжує Вікторія. – Нинішнього року всього чотири рази сапала – до того, як застелили ділянку соломкою.

Вона погоджується розкрити «секрети», як вони вирощують полуницю. Ретельно готують ґрунт: вносять органічні добрива, засівають сидератами. Висаджують саджанці наприкінці липня – на початку серпня. Це найкращий час. Більш пізні висаджування обернуться наступного року значним недобором урожаю.

Щоб полуницю можна було збирати якнайдовше, на ділянці розміщуються



чотирнадцять сортів з різним терміном дозрівання ягід. Але переважають сорти безперервного плодоношення.

– Торік осінь і початок зими видалися теплими, то ми збирали ягоди і в грудні, – каже Юрій.

На запитання про найулюбленіший сорт Цими відповідають: Брайтон.

Вікторія нахилиється до одного з кущів полуниці, піднімає листя, а під ним ціле гроно зав'язі.

– Яюсь нарахувала двісті п'ять бутонів, – додає. – Це означає, що матимемо непоганій урожай, якщо нічого не завадить.

Звісно, я не міг не поцікавитися ризиками, що можуть чигати в цій справі. Вони є й пов'язані в основному з примхами погоди: весняними заморозками, рясними й частими дощами або ж посухою. Щоб звести до мінімуму їх вплив, Цими нинішнього року власноруч змонтували крапельний полив. Наступним кроком стане зведення теплиці.

З ягід Цими вирощують малину й смородину. Малина представлена кількома сортами, в тому числі трьома ремонтантними, щоб отримувати врожай протягом усього сезону – аж до пізньої осені. Є й новинка – лохина, яка набуває нині популярності серед садівників та споживачів. Мають її тридцять кущиків. Запитую про вимоги, яких варто дотримуватися при розведенні лохини. Пояснює Юрій:

– Треба вирити траншею завглибшки п'ятдесят сантиметрів, стільки ж завширшки, застелити її дно хвойними голочками і шишками, тобто зробити дренаж, бо лохина не любить надмірних запасів вологи; потім заповнити траншею кислим ґрунтом (торфом), а зверху мульчувати знову хвойними голочками. Виростає рослина до двох метрів заввишки, плодоно-



суть на третій рік, але «сигнальні» ягоди з'являються вже на другий.

Значна частина городів подружжя відведена під картоплю та овочі.

Вікторія Цима:**Я, коли переїхала жити в село, перший раз сапала задом наперед**

– Картоплі маємо чотирнадцять сортів, тобто на будь-який смак і для різного призначення, – розповідає Вікторія. – Наші найулюбленіші сорти – Рів'єра і Гранада. З овочів вирощуємо переважно огірки, помідори й капусту.

Зрозуміло, що абсолютна більшість того, що росте на городах подружжя, призначене для продажу. З його слів, проблеми з реалізацією немає, адже вся продукція вирощується з використанням органіки, смачна й корисна для здоров'я, відповідно й попит на неї не падає.

– Продаємо переважно в Кропивницькому, де в нас уже є постійні покупці, – каже Вікторія. – Вони роблять попередні замовлення по телефону або ж на моїй сторінці у фейсбук. До речі, так можна замовити й саджанці полуниці, малини і ожини, які ми теж продаємо.

Торгівлею вона займається на законних, так би мовити, підставах, оскільки оформилася фізичною особою-підприємцем і регулярно сплачує єдиний податок.

– Варта шкіра вичинки? – запитую на закінчення про фінансовий бік справи.

– Рік на рік не схожий, але в цілому варта, – відповідає жінка і додає: – Якщо не лінуватися.

У тому, що подружжя не лінується, в мене немає ні найменшого сумніву...

І останнє. Оскільки своїм розпитуванням забирає у людей час, компенсує його ось цим оголошенням: ягоди, городину, саджанці можна замовити за телефонами: (050) 299 30 62, (098) 619 67 06 та інтернетом: facebook.com/10001709458898.

Сергій ЗАДОРЖНИЙ

Діти на канікулах

Фахівці не перший рік б'ють тривогу з приводу того, що нинішні діти різко зменшили рухливість, і як наслідок, дуже часто мають проблеми з опорно-руховим апаратом, кровообігом, диханням та травленням. Що є тому виною, знає кожен дорослий – надмірне захоплення комп'ютерними іграми.

Кирилу Кузьміну, Валерії Поварчук, Данилу Карпенку, Аліні та Олександрі Гордуз, яких ви бачите на цьому знімку, гіподинамія не загрожує, адже канікули вони проводять на велосипедах. Благо в Лісному, де ми з ними зустрілися, є для цього умови – заасфальтована вулиця, якою рідко їздить автотранспорт.

Юні велосипедисти, окрім Валерії Поварчук, – приїжджі. В селі живуть їхні ді-

Велосипед проти телефону

дусі й бабусі. І немає дня, щоб вони не збиралися в центрі села, де в їхньому розпорядженні є ще й гарний дитячий майданчик.

– Хоч у телефонах не сидимо, – каже Данило Карпенко, без сумніву, добре знаючи, як це шкідливо не випускати телефон з рук.

Отже можемо зробити висновок: діти проводять багато часу за комп'ютерними іграми тому, що в них немає інших розваг і занять. Запропонувати ті розваги й заняття – завдання дорослих. І це – далеко не другорядна справа, якщо не забувати, що йдеться про здоров'я дітей.

Сергій ЗАДОРЖНИЙ,
Михайло ПЕТЛЯ (фото)



Її ікони випромінюють тепло і радість

Така вже людська натура – мати захоплення або, як його ще називають сьогодні, хобі. Хтось полюбить у вільний час подорожувати і займатися спортом, хтось – удосконалюватися в співі чи малюванні, розводити квіти, вирощувати екзотичні рослини тощо.

Такі «диваки» знайдуться в кожному селі. Є вони і в Грузькому. І хоч про багатьох з них уже розповідалося на сторінках «Нашої громади», я охоче пристаю на пораду знайомих відкрити читачам ще одну місцеву знаменитість – Раїсу Дмитрівну Бондаренко. Вона вишиває бісером.

– Це не таке вже й рідкісне нині заняття, – переконували мене, – але вишити нею ікони варто побачити своїми очима.

І ось я в гостях у Раїси Дмитрівни. Застаю її за вишиванням.

– Сьогодні тільки почала, – показує серветку, на якій виблискують різнокольорові бісеринки, окреслюючи майбутній узор.

– Це ж, мабуть, терпіння велике треба мати? – запитую.

– Та ні, – відповідає. – Я люблю вишиванням займатися. Якби не воно, то й не знала б куди себе діти. Я ж через хворі ноги не можу нічого ні у дворі, ні на городі робити.

Перш ніж розпитувати про захоплення, прошу жінку розповісти про себе. Виявляється, у лютому їй виповнилося вісімдесят. Зі сльозами на очах згадує, що про неї не забула сільська рада.

– Ніколи мене ще так не вітали з днем народження – і гарні слова сказали, й подарунок вручили, – каже.

Грузьке – її рідне село. Тут народилася, тут пішла у школу. Трудитися почала, як і більшість її ровесників, рано – після сьомого класу. Працювала в колгоспному дитсадку, на різних («куди пошлють») роботах, доглядала телят, але найдовше трудилася в рільничій бригаді: сапала буряки, соняшник, кукурудзу. Про цей період роботи в неї збереглися не найкращі спогади.

– Працювала дуже тяжко, – розповідає. – Норма була і шість,



і вісім гектарів, а ще ж – сім'я, город, хазяйство – ніколи було вгору глянути.

Теплим словом згадує своїх подружок Раїсу Чернявську, Раїсу Чернат і Любов Барбанову. Були вони друзими, допомагали одна одній.

– Ми не ховалися від роботи, як інші, то начальство посилало нас туди, де важче було, – каже. – Знало, що не підведемо, впраємося.

Настрій Раїси Дмитрівни поліпшується, коли починаємо говорити про її захоплення.

– Моя мама гарно вишивала і я в неї навчилася. Дуже подобалося вишивати картини, а оце захопилася іконками. Спочатку

муліне використовувала, а тепер – бісер.

Здається, що її ікони випромінюють тепло і радість, а зображені святі – неначе живі. Вражає гармонія кольорів, багато з них світло-золотисті, як і повинно бути.

Запитую, скільки часу потрібно на те, щоб вишити невелику ікону, й чую:

– Три-чотири дні. Я вже як почну вишивати, то не відкладу, поки не закінчу.

– Очі не псується?

– Навпаки, я стала краще бачити! – радісно повідомляє Раїса Дмитрівна. – Он там, – показує на шухляду, – повно окулярів, але обходжуся без них. І кума

моя, Аня Терзова, не користується окулярами, а їй уже вісімдесят шість.

Іконами своєї роботи вона забезпечила дочок Оксану і Світлану, трьох онуків і навіть зятів. Мають її ікони і грузчани. Дехто, дізнавшись, що я завітав до майстрині, приніс її роботи, аби я мав більше уяви про її доробок.

Соціальна працівниця Вікторія Чернявська і сусідка Катерина Гребенюк, які найчастіше відвідують Раїсу Дмитрівну, допомагають їй вийти у двір. На столі під кристалом горіхом розставляють ікони, і я роблю знімок жінки, яка знайшла собі захоплення до душі і ним живе.

Сергій ЗАДОРЖНИЙ

Готуємо вдома

Кабачкова піца

Для тіста: 2 невеликі кабачки, 1 яйце, 2-3 зуб. часнику, сіль, перець, 2-3 ст.л борошна, 1 ч.л розпушувача. **Для начинки:** 2 помідори, 1 болгарський перець, 100 г твердого сиру, зелень.



До начинки можна додати варене м'ясо, сосиски, ковбаски та різноманітні овочі за смаком. Кабачки очистити від шкірки і натерти на крупній терці. Віджати зайвий сік. Додати сіль, перець, яйце і ретельно перемішати. Додати до тіста почищений та дрібно нарізаний часник. Борошно просіяти з розпушувачем та додати до тіста. Консистенція – трохи гущіше, ніж на оладки. Форму для запікання змастити олією та розкласти кабачкове тісто. Порізані кружальцями помідори та болгарський перець викласти по всій поверхні піци. Запекати піцу в духовці 20-25 хвилин за 180°C. Коли тісто приготується, вийняти піцу з духовки та щедро посипати тертим сиром. Запекати ще 5-10 хв. до золотавої скоринки. Готову піцу прикрасити подрібненим кропом. Піца краще смакує трохи охолодженою.

Кабачкове рагу

3-5 великих чи 10 маленьких молодих картоплин, 1-2 кабачки, 1/2 невеличкої капустини, 1-2 молоді моркви, 1 цибулина з пір'ям, 20 стручків зеленої горошки, 200-300 г свинини (яловичини або курячого філе), олія і сіль за смаком, 1,5-2 скл. бульйону, кріп, петрушка.



Зварити м'ясо, зливши першу воду. Очистити овочі. Першою до м'яса додати картоплю (дрібну – цілою, крупнішу – нарізати довільно) і моркву, нарізану кружальцями. Трохи згодом кинути кабачки невеликими кубиками. За 3-4 хвилини – порізану цибулю та тонко нашатковану молоду капусту. Ще за кілька хвилин всипати до рагу горошок із подрібненою зеленню кропу, петрушки й зеленою цибулею. Додати сіль. Влити ложку олії, а можна не додавати, якщо рагу із жирним м'ясом чи на курячому бульйоні. Смачне рагу з овочів смакує із сметаною.

Маринади для овочів-гриль

Медовий. 500-700 г улюблених овочів, 200 г печериць, 4-5 ст. л. меду, 2 ст. л. соєвого соусу, 2 ст. л. гірчиці, 3-4 суцвіття гвоздики, 3-4 ст. л. олії, сіль за смаком.

Винний. 500-700 г улюблених овочів, 200 г печериць, 1 скл. білого сухого вина, 2 цибулини, 2-3 лаврових листки, 2-3 ст. л. олії, перець чорний мелений і сіль – за смаком.

Білизна на городі

Незвичайний експеримент для визначення якості ґрунтів проводять у Швейцарії. Там фермери, науковці та власники приватних домогосподарств закопують труси. Усього планують «посадити» 2 тис. одиниць білизни.

Ініціаторами дослідження стали вчені з Цюрихського університету та Швейцарського дослідницького інституту сільського господарства. Метою є – дізнатися, який наразі стан ґрунтів у країні. Суть дослідження полягає у тому, що в здоровому середовищі мікроорганізми прискорюють розкладання бавовни, адже вона є їжею для різноманітних грибів та бактерій.

Бавовняну білизну закопують на два місяці. Після відкопування трусів учені оцінюють стан розкладання тканини. Чим менше залишилось від білизни – тим кращий ґрунт.

«З допомогою експерименту ми хочемо визначити, де земля краща та чому, а також, що робити, щоб покращити стан інших ґрунтів», – зазначає науковець Франц Бендер із Швейцарського дослідницького інституту сільського господарства.

Усім Швейцарцям, які погодились взяти участь в дослідженні, учені надсилають спеціальні труси з біобавовни однакового зразка.

Ваше здоров'я

Коли збирати. Щоб зберегти ефірні олії, які містять квіти липи, суцвіття потрібно збирати в суху погоду рано вранці або до полудня. Квіти не слід збирати під сонячними променями, оскільки це руйнує деякі корисні речовини. Зберігати липові квіти краще в паперових пакетах. Не можна зберігати сировину в пластикових контейнерах, оскільки вона втрапить свої властивості.

Корисні властивості липи. У квітках липи міститься велика кількість ефірної олії, яка поширюється повітрям і заспокійливим чином впливає на нервову систему. Найбільш повно розкриваються цілющі властивості липи в чаю, настоях і відварах з квіток. Відвари липового цвіту використовують як засіб, що знеболіє, тонізує, стимулює роботу серця і кровоносної системи, має протизапальні і потогінні властивості.

Липовий чай також знижує в'язкість крові, виводить токсини з печінки, активізує роботу жовчного міхура, шлун-

Липа – природні ліки

ка, сечового міхура, нирок і кишечника (на 1 скл. гарячої води – 1 ст. л. цвіту липи, настоювати 30 хв.). Дуже корисна липа і для зовнішнього застосування: примочками з липовим настоєм лікують шкірні виразки, опіки, геморої, зніма-



ють болі в суглобах. А при безсонні, ревматизмі, шлункових кольках і спазмах кишечника немає кращого засобу, ніж тепла ванна з додаванням липового цвіту.

Екстракт липи використовують в традиційній медицині для виготовлення ліків від харчових отруєнь. Настой квіток і кори липи, що мають потужну відхаркувальну дію, використовуються при затяж-

ному бронхіті, ангіні, хронічному кашлі.

Дуже корисна липа для жінок. Завдяки високому вмісту в липовому чаї фітоестрогенів, близьких за складом до жіночих статевих гормонів, він нормалізує менструальний цикл і полегшує нездужання при болючих місячних. Настій з квітів липи справляє омолодуючу дію на шкіру, робить її оксамитовою і пружною, тому косметологи радять щодня використовувати його як тонік для обличчя.

Липовий мед оздоровлює весь організм. Застосовується для лікування і профілактики багатьох хвороб. Підходить всім. Не має протипоказань. Гіпоалергенний. Щоденне вживання меду на тещерце є хорошою профілактикою захворювань очей, покращує зір, зміцнює стінки судин, омолоджує організм.

Протипоказання. Через сечогінні і потогінні властивості липового чаю великий тиск зазнає серцева діяльність, тому його не можна пити щодня.